

Bemærkninger til forslaget

Den 30. juli 1981 nedsatte boligministeren og miljøministeren et udvalg med den opgave at undersøge spørgsmålet om håndhævelse af den bygge- og miljøretlige lovgivning.

Udvalget afgav sin betænkning (nr. 981) i foråret 1983, men de forhold, som udvalget pegede på, synes fortsat at være til stede. I udvalgsbetænkningen hedder det bl.a.:

»Folketinget fastlægger strafferammer i lovene og angiver dermed den relative strafværdighed af de forskellige typer af lovovertrædelser. Bortset fra miljøbeskyttelsesloven giver bygge- og miljølovene kun mulighed for bødestraf.

Domstolene foretager den konkrete strafudmåling. Straffen fastsættes ud fra en række traditionelle og generelt accepterede hensyn, som er udviklet gennem tiderne. Erfaringen viser, at der efter domstolenes vurdering hyppigt gør sig sådanne konkrete hensyn gældende ved bygge- og miljøovertrædelser, som fører til forholdsvis milde straffe.

Spørgsmålet om at placere strafværdigheden af disse overtrædelser i forhold til andre lovovertrædelser er imidlertid ikke blot et retligt, men i høj grad også et politisk spørgsmål. Der er i store dele af offentligheden en vedholdende kritik af strafniveauet især ved miljøovertrædelser.« (Betænkningen side 14).

Senere hedder det i betænkningen:

»Særligt for overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven finder et flertal (alle bortset fra justitsministeriets repræsentant), at straffereaktionen må betegnes som bemærkelsesværdig mild, ikke mindst på baggrund af, at konfiskation af fortjenesten ved overtrædelser kun forekommer ret sjældent. Flertallet mener at måtte konstatere, at domstolenes vurdering af strafværdigheden af miljølovovertrædelser ikke synes påvirket af den videre strafamme (fængsel indtil et år), som blev fastsat i miljøbeskyttelsesloven netop for at tilskynde domstolene til at idømme væsentligt større bøder end hidtil for overtrædelser på dette lovområde. Da frihedsstraf bør forbeholdes særligt grove overtrædelser, vil der helt overvejende blive tale om bødestrafte.

Det er flertallets indtryk, at der ved spørgsmålet om bødens størrelse navnlig på to punkter ikke er overensstemmelse mellem på den ene side lovgivningsmagtens ønske og den almindelige retsopfattelse og på den anden side domstolenes vurdering. Det ene punkt er, at miljøskader og især risikoen herfor tilsyneladende ikke indgår med tilstrækkelig vægt, når den konkrete bøde udmåles. Det andet punkt er de økonomiske elementer i overtrædelser, der som strafskærpende omstændighed synes ofte kun at blive tillagt underordnet betydning ved straffastsættelsen.« (Betænkningen siderne 22-23).

I den forbindelse kan endvidere henvises til lovforslag nr. L 80 om ændring af lov om miljøbeskyttelse fremsat den 26. november 1985 af Leif Hermann (SF) og Anne Grete Holmsgård (VS) m.fl., hvori der som bilag er optrykt et notat om en række domme fra 1979 til 1982 udarbejdet af miljøministeriets departement den 21. marts 1983. Notatet baseres også på samtaler med anklagere.

Om benyttelse af fængsel i indtil et år hedder det i betænkningen:

»Der er derimod enighed i udvalget om at foreslå en opspalning af den nugældende straffebestemmelse i miljøbeskyttelsesloven, således at bestemmelsen angiver, hvornår en overtrædelse kan give mulighed for frihedsstraf. Udvalget foreslår ... at den almindelige straf af bøde kan stige til hæfte eller fængsel i et år (det nugældende straffemaksimum), hvis overtrædelserne er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelserne er 1) voldt betydelig skade på miljøet eller fremkaldt fare derfor eller 2) opnået betydelig økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre eller fremkaldt mulighed derfor. Straffebestemmelsen bliver derved mere nuanceret og vil indeholde en vis tilkendegivelse fra lovgivningsmagten af en overtrædelses strafværdighed.

Udvalget finder det rimeligt, at den højeste straf, der kan idømmes for en miljølovovertrædelse, fortsat er fængsel i et år, men har derved forudsat, at meget alvorlige miljøforbrydelser kan blive straffet betydelig strengere efter de nye bestemmelser herom i straffeloven. Udvalget foreslår derfor